

tungrodd kollektivtrafik

I en stad full av vatten tog man från 1600-talet till en bit in på 1800-talet hjälp av roddbåten för att komma dit man skulle. Oftast var det kvinnor som skötte roddtrafiken. Trots att det var tungt att ro ansågs kvinnor lämpliga för arbetet. Transporter på land, med häst och vagn, sköttes av män.

Text: Elisabeth Brenning

Det fanns rutter mellan kajerna i stan och rodderskorna kunde också anlitas för att ro långt in i Mälaren, som till Arboga, eller så långt ut i skärgården som till Landsort.

Ett envist rykte säger att roddar-madammerna var tuffa. Det sägs att de svor och snäste åt folk och vägrade ro förrän båten var full. De avbildas gärna i teckningar som karikatyrer, vassnästa och med olika manliga attribut.

Många rodderskor var soldatänkor. Genom sitt änkeskap rådde de själva över sina inkomster och några kunde till och med köpa sina båtar. Som egna företagare var de naturligtvis måna om inkomsterna och bestämda mot kunderna. Kan det vara därför de fått sitt rykte som okvinnliga och omedgörliga?

Då staden växte ökade behovet av transporter. Roddbåtarna räckte inte till för alla och var inte snabba nog. Då en ny typ av båt, vevslupen lanserades i mitten av 1800-talet köpte förmögna

Vevslup med rodderskor i daldräkt och passagerare. Akvarell: Fritz von Dardel, före 1850. SSM.

män båtar, anställde säsongsarbetande dalkullor och erbjöd snabb transport.

De enklare roddbåtarna konkurrerades ut och man skrev i pressen om

kullorna att de var både yngre, vackrare och mindre sturska än de gamla roddar-madammerna. En epok av viss kvinnlig makt som rodderskorna haft var slut.

»Ett envist rykte säger att roddarmadammerna var tuffa. Det sägs att de svor och snäste åt folk och vägrade ro förrän båten var full. De avbildas gärna i teckningar som karikatyrer, vassnästa och med olika manliga attribut«.

Teckning i Illustrerad Tidning, nr 3 den 20 januari 1855. SSM.